

روان شناسی تجربی (۷)

روش های سنجش احساس

- سنجش در سایکوفیزیک = ایجاد رابطه بین خصوصیات فیزیکی محرک و تجربیات حسی به صورت کمی
- ۱- روش غیر مستقیم = احساس یا عدم احساس محرک، مقایسه دو محرک و تشخیص قوی یا ضعیف تر بودن یکی نسبت به دیگری.
- ۲- روش مستقیم = فاصله بین محرک ها یا شدت محرک ها تخمین زده می شود

روش های سنجش احساس

- الف) روش مستقیم (برآورد مقدار) – ابتدا یک محرک معیار با مقدار مشخص ارائه می شود، بقیه محرک ها نسبت به آن سنجیده و تخمین زده می شود.

- الف) روش مستقیم (برآورد مقدار مطلق) – محرک معیار اولیه وجود ندارد، چون آزمودنی را وادار می کند از اعدادی استفاده کند که منطبق با احساسش از محرک نیست

روش اندازه گیری آستانه ها

- ۱- کمترین تفاوت محسوس (روش حدود - کرانه ها)

روش ارائه محرک ها به صورت صعودی یا نزولی برای آستانه مطلق

نقطه انتقال = جایی که شدت محرک در سیر صعودی ادراک می شود ولی در سیر نزولی ادراک نمی شود.

فاصله عدم اطمینان = دامنه ای از محرک ها که آزمودنی قادر به تشخیص دو محرک معیار و مقایسه نیست.

روش اندازه گیری آستانه ها

• ۲- روش محرک های ثابت (روش موارد صحیح و غلط)

محرک ها بدون ترتیب خاص صعودی یا نزولی به صورت تصادفی و بدون نظم خاص ارائه می شوند و احساس یا عدم احساس محرک از آزمودنی گزارش می شود

روش اندازه گیری آستانه ها

• ۳- روش خطای متوسط (روش تنظیم یا انطباقی)

آزماینده در چندین مرحله مقدار محرک مقایسه را بسیار بیشتر یا بسیار کمتر از محرک معیار ارائه می دهد و از آزمودنی میخواهد مقدار محرک مقایسه را تغییر دهد تا به محرک معیار برساند. میانگین های سیر صعودی و نزولی آستانه مطلق است

نظریه علامت یابی SDT

- نظریه ای درباره قابلیت دستگاه حسی ادراکی انسان در تمییز محرک ها
- اساس نظریه بر محدودیت توانایی های حسی انسان
- پاسخ (رفتار) → فرآیند تصمیم گیری → فرآیند حسی → جهان فیزیکی
- تفکیک محرک درونی مزاحم و محرک های بیرونی
- ملاک های فرد برای تشخیص محرک بیرونی

نظریه علامت یابی SDT

- احساس تولید شده از محرک، از معیار و ملاک فرد، بزرگ تر باشد = ادراک محرک
- ادراک بر اساس دو فرآیند بنیادی درونی کنترل می شود
 - ۱- فرآیند حسی
 - ۲- فرآیند تصمیم گیری

نظریه علامت یابی SDT

- مثال تشخیص خرابی در اتومبیل توسط مکانیک
- (خرابی وجود دارد یا نه) (مکانیک آن را میبیند یا نه)
- ۱- موفقیت **hit**
خرابی وجود دارد و مکانیک تشخیص خرابی میدهد
- ۲- از دست دادن **miss**
خرابی وجود دارد و مکانیک تشخیص خرابی نمیدهد
- ۳- هشدار غلط **false alarm**
خرابی وجود ندارد و مکانیک تشخیص خرابی میدهد
- ۴- رد صحیح **correct rejection**
خرابی وجود ندارد و مکانیک تشخیص خرابی نمیدهد

نظریه علامت یابی SDT

- موفقیت و رد صحیح = پاسخ های درست و مطلوب
- از دست دادن و هشدار غلط = پاسخ های نادرست و نامطلوب

• (دو مولفه تصمیم گیری : کسب اطلاعات - ملاک)

تشخیص پاسخ ها بر اساس فرآیندهای درونی حسی و تصمیم گیری است

آستانه در نظریه علامت یابی

- فرض اصلی نظریه علامت یابی : ادراک حسی هر محرک یک توزیع پیوسته است و فقط در حالتی که شدت محرک صفر باشد، ارزشی برابر صفر خواهد داشت.
- آستانه ای که محرک را به دو بخش قابل تشخیص و غیر قابل تشخیص تبدیل کند وجود ندارد.
- برای اینکه محرکی تشخیص داده شود باید احساسی بزرگ تر از ملاک تصمیم به وجود آورد.

نظریه سطح سازش

- موقعیت زمانی، مکانی یا زمینه ای که محرک در آن ارائه میشود مهم است. (تحت تاثیر گشتالت)
- (احساس و ادراک از یک محرک، تحت تاثیر زمینه ای است که محرک در آن ظاهر می شود)